

BELOKRANJEC

SLOVENSKI KMET

GLASILO DOLENJSKIH KMETOV.

Geslo: Na delo za staro pravdo slovenskega kmeta.
Izhaja 1. in 15. vsakega mesca. — Vse pošiljateljce prosimo na naslov
Naročnina za celo leto znaša K 2. Belokranjec Praga Vinogradi Češ.

II. letnik.

Praga, dne 15. svečana, 1909.

Štev. 4.

Za 1. 1909 naj se pošlje K 2— (izven Avstrije K 3—) na naslov

Belokranjec Praga Češko.

Vihar v S. L. S. zaradi novega davka.

Dne 31. p. m. je sklicala S. L. S. kmečki shod, ki se je pa tako obnesel, da pač kaj podobnega niso pričakovali. Šlo se je pred vsem za starostno zavarovanje. »Domoljub«, »Slovenec«, njih poslanci, vse je bilo polno navdušenja, kaka dobrota bo za kmeta to zavarovanje. Kmet je pa dejal: ne boš Janez, da bi mi tebi slavo peli zato, da si na Dunaju dovolil nov davek, ko že sedaj ne vemo kako shajati. — Vlada je namreč predložila tak zakonski načrt, da bi za zavarovanje moral kmet plačevati prispevke v obliki novega davka, za kar bi dobil nekaj kronic, če bi doživel 65 leto. Kot že gre pri vsaki državni stvari, bi večino tega denarja vzeli uradi, ki bi to stvar vodili. Voditelj S. L. S. so bili silno navdušeni za to stvar; v listih so obljubljali, da se bo ljudstvu to važno zadevo pojasnilo do podrobnosti. Kmetje so se pa začeli kmalu upirati novemu davku; začeli so gorenjski neodvisni kmetje, ki so se še mesca grudna izrekli v tem smislu:

»Za kmeta, ki že tako komaj diha, bi vladni način življenjskega zavarovanja ne pomenil nič drugega, kot nov davek; cela stvar ima pomen le tedaj, če se uredi tako, da država da ostarelemu kmetu podporo, ne da bi ta pred radi davkov za njo moral na boben.«

V Smartnem pri Litiji so nagnali »klerikalni« kmetje dr. Kreka itd., skratka, klerikalci so se ustrašili tega gibanja, in so pod pretvezo, da bi bilo preveč vdeležnikov na shodu, priredili tega le za kmete ljubljanske okolice in kamniškega okraja, ki so jim najbolj udani.

Komaj je na shodu dr. Šušterčič izgovoril besedo »starostno zavarovanje, se je začel šun, kmetje niso hoteli voliti predsedstva in začeli praviti duhovnom take, da jih niso pač od svojih somišljenikov pričakovali, npr.: »doli s farji, doli s takimi po-

slanci; če bi kmetje bili poslanci, bi take neumnosti ne napravili« — »kaj je dala vlada še kdaj kmetu; duhovniku in uradnikom pa doktorjem — edino to bo dala, kar bomo mi založili — če hoče kaj dati, naj le da, toda plačil naj ne zahteva, katerih kmet ne zmore« — En govornik je dejal med drugim približno tako le: »teden za tednom je bral Domoljuba, vedno mu je verjel, a ko je zvedel, kaj hoče s tem zavarovanjem, je bil hud kakor lev. — Kdor resnico ljubi, mora duhovne spoštovati, a s tem vprašanjem so nas hoteli popolnoma zapeljati. Niso nas prav podučili, prikrivali so nam — —«

Zanimivo je to: pred so klerikalni časopisi rekli, da se mora ljudstvu stvar pojasniti, na shodu, ki so ga za to sklicali, je pa dr. Krek trdil, da še on sam ne pozna postave, ker je treba načrt zakona vsaj 2 mesca študirati, a da duhovni ne morejo ljudi zapeljati, ker niso pravo stvari podučeni« itd.

Vprašamo torej: zakaj pa se potem pod smrtnim grehom od kmeta zahteva, naj sam o duhovščini zaupa in to vse, kadar se gre pa za stvar, ki je po Domoljubovem in Slovenčevem mnenju tako važna, se pa naenkrat izkaže, da ta nezmotljiva duhovščina — nič ne ve, da »lahko da kmetje niso dobili pri njih pravih pojasnil«, kot je rekel sam dr. Krek.

Zato se bomo zanesli odslej za naprej edino le nase, ne pa na ljubljanske posvečene in neposvečene doktorje.

Kako se dela politika.

Svoj čas je bilo mnogo vrišča po Kranjskem radi tega, ker se je zvedelo, da vlada namerava imenovati za kranjske Nemce, torej 5% ljudi, posebnega, tretjega dež. šol. nazornika. Obljubovalo se je, da se naučnega ministra postavi na zatožno klop, »Slovenec« je zapel Švarcu: »gospod baron v penzjon« itd. Naenkrat je ves ta vihar potihnil. Zakaj, o tem objavlja štajerski »Nar. Dnevnik« v svoji števi 21. pod naslovom »Belar« članek, iz katerega pričujemo nekaj odstavkov, da bodo naši čitatelji videli, kako se »dela za ljudstvo«,

kako delajo »za kmeta« politiko razni kandidati za ministerske stolice in snovatelji »jugoslovanske države v okvirju avstr. monarhije«.

Nar. Dnevnik« piše med ostalim:

Dne 24. decembra 1908 je prišel v uradno »Laibacher Zeitung« razglas o Belarjevem imenovanju. Dne 10. decembra vžepa so bili dobili vsi državni poslanci v roke tiskani proračun za leto 1909. V IV. poglavju tega proračuna, namreč v proračunu za uk in bogočastje, stoji na strani 14 glede šolstva na Kranjskem črno na belem pod št. 3. »trije deželni šolski nadzorniki (VI. činovni razred) — 20.800 K«. Nekaj vrstic nižje stoji pod št. 6. aktivitetne doklade za tri deželne šolske nadzornike (VI. činovni razred) 3312 kron. In da bi poslanci ne bili v nobenem dvomu, da se je s tem ustanovilo novo — seveda nemško — mesto deželnega šolskega nadzornika, dodaje vlada na strani 49. razlago: »redna potreščina je višja na Kranjskem za 8891 kron osobito zaradi plače za tretjega deželnega šolskega nadzornika.«

O proračunu (provizoriju) se je razpravljalo v 120. in 121. seji drž. zbora. K gori omenjeni postavki se ni zglašil nobeden izmed kranjskih državnih poslancev, pač pa je večina izmed njih v seji 16. decembra 1908. glasovala za proračun, torej tudi za ustanovitev novega nemškega šolskega nadzornika. Ti poslanci torej, ki so se doma na Kranjskem kazali tako ogorčene, na Dunaju niso odprli ust, nasprotno celo glasovali so za — Belarja.

Tu je dvojno mogoče: ali so kranjski državni poslanci — in samo te v prvi vrsti brigajo proračunske postavke za Kranjsko — vedeli za omenjeno proračunsko postavko in vedoma zanjo glasovali; ali pa si niso dali toliko truda, da bi tekom šestih dnij pregledali proračun in potem glasovali zanj, ne da bi vedeli, za kaj oddajo svoje pokorne glasove vladi. V obeh slučajih so zaigrali svojo vlogo pri razsodnih volilcih, ki jim morajo dati consilium abeundi, ako poslanci sami ne čutijo toliko političnega poštenja v sebi, da odložijo svoje mandate. Zakaj v slučaju, da so vedeli in

glasovali za postavko, je to navadno narodno izdajstvo; ako pa proračuna niti prečitali niso in vzlic temu glasovali zanj, je to taka malomarnost v izpolnjevanju poslanskih dolžnosti, da zasluži najostrejšo obsodbo.

Ko se je o tem činu naših poslancev v Ljubljani izvedelo, je vladala povsod velika poparjenost. Zabavljalo se je na poslance po gostilnah in kavarnah. Časopisje je pa nakrat obmolknilo ter kakor odrezano prejenjalo pisati o — Belarju. Javno si nihče ni upal izreči svoje sodbe. In to se nam vidi slabo znamenje za zavednost kranjskih državnoborskih volilcev.

Na Češkem bi v enakem slučaju završelo in v trenutku bi pomedli s takimi poslanci. Sumljivo je, da vlada v deželnem zboru ni reagirala na očitane glede Belarjevega imenovanja tako, kakor bi lahko s povdarkom, da vlada ni postopala zahrbtno in zavratno ampak očitno in z odprtim vizirjem in če so poslanci glasovali za proračun, mora tudi domnevati, da se strinjajo z ustanovitvijo mesta nemškega šolskega nadzornika na Kranjskem. Čujejo se razne govorice, zakaj Schwarz ni reagiral v tem smislu. Pravijo, da sta z dr. Šusteršičem

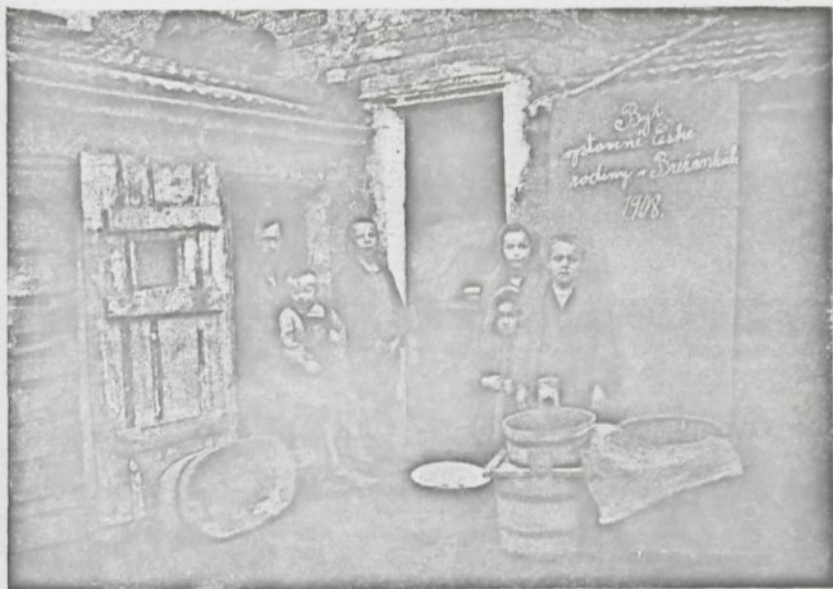
pred otvoritvijo dež. zbora konferirala ves dan. Toliko je gotovo, da se Schwarz v dež. zboru ni zgodilo to, s čemur se mu je prej bilo grozilo.

Pred nekaj dnevi se je zopet otvoril državni zbor. Za slabo vest naših kranjskih drž. poslancev spričuje dejstvo, da se glede Belarjevega imenovanja ni vložila niti najpohlevnejša interpelacija, kaj šele kaka ministerska obtožba. Le v tem oziru se je baje posredovalo, da se bo Belarjevo profesorsko mesto na realki — razpisalo.

Naša časnikarska dolžnost je, objaviti ta narodni škandal prve vrste, da izve narod slovenski, kako se dela slovenska politika in kako gotovi ljudje to »dobro ljudstvo« vodijo za nos. Ako se na ta dejstva ne vspne ves narod ter ne zakliče svojim takozvanim čuvarjem slovenskih pravic tam na cesarskem Dunaju: Dol in proč z njimi! — potem žalostna nam majka. Kakršni volilci — taki poslanci, in naopak!

To velja tudi za držav. poslanca za Belo Krajino.

Pod gorkimi žarki „nemške kulture“.

Češka delavska družina na sev. Češkem, ki so je Nemci vrgli na cesto, ker pošilja otroke v češko šolo.

(Primerjajmo nevpogljivega češkega delavca, ki rajše vse prenese, kot da bi svoje otroke dal ponemčiti, z bodočim jugoslov. podkraljem, dr. Šusteršičem, ki pošilja vključ svojemu boga stvu in neodvisnosti svojega sina v — nemško gimnazijo. Ne bo težko odločiti, kje najdemo značajnost in po kom se bomo ravnali.)

Podlistek.

Vran — prorok.

Mračan in nem je zimski dan,
po ravnem polju mraz leži,
nad grobom tam, pa črni vran
na črni graji ždi. —

»Od kod si črni sel dospel —
Kaj znači naj ta pohod tvoj? —
Ne drami mrtvih črni sel,
končan je njihov boj.«

»Po domih teh ni več strasti,
po domih teh ni več gorja,
po domih teh ljubav živi,
ne moti mrtvim sna!«

Zakraka vran . . . Razumel sem. —
Zakraka trikrat je glasno,
potem odletel tih in nem
na jug je čez goro. —

Tihozor.

Zajčji pogovor.

»Ej bratec dragi, veš kaj novega
sklenili so v Ljubljani?« —
»Gotovo za nas nič veselega . . .
gospodje v črnih frakih so mi znani.« —

»Iz lovskih listov so nas črtali,
nas v smrt so obsodili . . .
Proketo, kume, bomo brcali,
ko kmetje z nami bodo se gostili.«

»Li veš kedo predlagal je?« — »Gospod
ta naš rojak je, zajec.« —
»Kedo bi mislil to, da bo svoj rod
baš on izdal? — Kaj ni bil prvi krajec?« —

»Ne vem, če bila polna luna ni?« —
»Dobili smo po glavi.« —
»Ostani zdrav, že mežnar dan zvoni« . . .
»Na svidenje, pa ženko mi pozdravi!« —

Sršen.

Zadružništvo.

Dr. Drago Polák:

Vspehi in kritika čeških rajfajznovk.

(Konec.)

Ob vsaki priložnosti se opozarja na to, da mora shajati vsaka blagajna z lastnimi sredstvi in da se mora brigati za pomnožitev hranilnih vlog in skrbeti za odplačevanje in omejitve dolgov. Res tudi $\frac{2}{3}$ vseh rajfajznovk shaja z lastnimi sredstvi. Čisti dobiček posojilnice se navadno porabi za pojačanje rezervnega zaklada, zadnje čase tudi za splošno koristne namene, za preskrbitev v starosti, za nakup strojev, za podporo šolstva in za podporo revnih šolskih otrok. — Na Moravskem se mnogo rajfajznovk ni pobrigalo za utoritev rezervnih zakladov. — Članstvo čeških rajfajznovk je pogosto iz vrst članstva mestnih posojilnic, in sicer ravno iz vrst boljšega in stalnega članstva, ki redno izstopa iz mestnih posojilnic. — Obrestna mera je bila 26. listopada 1907 po 4% za vloge in po 4 $\frac{1}{2}$ —5% za posojila. Slab vzgled posameznih sosednih zavodov je zakrivil, da je tudi nekaj malo rajfajznovk upeljalo še provizijo. Ni treba povdarjati posebej, da je nastopila deželna zveza proti temu kar najodločnejše, kakor hitro je zvedela kaj podobnega.

Rajfajznovke se ne omejujejo vedno na stalni kredit. Pri novo ustanovljenih je navodilo v tem oziru zelo potrebno. Pojavlja se tudi kredit na tekočem računu. Ta način kredita prosijo navadno trgovci, obrtniki, veliki kmetje in najemniki veleposestev. Lombardni posli se pojavljajo samo v posameznih slučajih. Zemljiško knjižnega kredita pri večini rajfajznovk sploh ni. Edino le v nekem vzhodnočeškem okraju je morala osrednja zveza nastopiti proti zemljiškoknjižnim kreditom kar najodločnejše. — Izposoja se največ na spomlad, vrača navadno na jesen. Stanje rajfajzenske organi-

zacije nudi pravo sliko gospodarskega položaja v deželi. V dobrih letih naraščajo vloge; in čeprav dolgovi v enaki meri ne padajo, se vendar gleda na to, da člani zboljšujejo svoje gospodarstvo. Kadar so slaba leta, izginjajo hranilne vloge, rastejo dolgovi in zadruga zveza podpira akcijo za podpore vsled slabe letine.

Kredit dovoljuje načelnik, pri višjih zneskih odloča nadzorstvo. Popolnoma se je posrečilo rafajznavkam to, da so uničile odruštvo po vaseh. Boja proti zlorabi kredita pa ne bojujejo vsi zavodi enako močno. V splošnem je treba omeniti, da tam, kjer ni preostankov, vodstva rafajznavk postopajo v gotovih okoliščinah energično ter se bojujejo proti nepotrebnemu zadolževanju svojega članstva; kjer je pa veliko vlog in se mora zavod brigati za njih naložitev — kar velja zlasti za prejšnje razmere — morajo osrednje zveze uprave zadrug dosti-krat opominjati na njih dolžnosti. Ni mogoče zanikati, da v mnogih slučajih zadolžitve naših kmečkih posestev niso nastale toliko, vsled gospodarjeve lahkomiselnosti, temveč tudi vsled tega, ker so bile starejše kreditne organizacije z njimi premehke. Če je slišati v organizaciji v nemški državi pritožbe zaradi uniformiranosti rafajznavk, je treba zopet po čeških deželah, kjer ni velikih gospodarskih razlik, to uniformiranost kar najsrčnejše pozdravljati. Ona namreč bistveno olajšuje celotno vodstvo, pregled in nadzorovanje.

Nekaj posebnega je to, da so rafajznavke po revnejših krajih glavno hranilnice, po bogatejših večinoma posojilnice. Po krajih, kjer možki poletu iščejo zaslužka v tujini, se steka baš poletu v blagajne največ denarja, katerega pa ravno v tej dobi s posredovanjem osrednje blagajne porabijo po bogatih krajih. Po zimi gre to kroženje narobe. V tem obstoji velika vrednost velike osrednje češke zveze. Tudi v najnižjih slojih ljudstva se budi smisel za varčevanje. Hranilne vloge otrok in poslov tvorijo sedaj ne majhno svoto, namreč 147% vseh vlog, to je 5,588,078,08 Kron. Tudi podjetnost se podpira bistveno ter povzdičuje način gospodarstva kmečkega prebivalstva.

Čeprav se imajo dolgovi poplačati najkasneje tekom 4 let in čeprav se mora priznati, da se členstvo v splošnem zavedno trudi za odplačevanje, in da se zadostuje vedno statuarni obliki, ni mogoče zamolčati, da ima večina dolgov značaj stalnega dolga.

To moremo razlagati s tem, da je osvobodila mlada rafajzenska organizacija svoje članstvo iz drugih rok, in da tega zemljiškega dolga ni mogoče zahtevati hitro nazaj. To je tudi povzročilo, da ni pri osrednjih čeških zvezah večjih preostankov. Hitro kroženje povzroča, da vloge pri čeških osrednjih zvezah nimajo stalnosti.

Po mnogih okrajih so obroki res presentljivo visoki. — Dolg, ki se ga hoče napraviti, mora biti nadzorovan in zavodi v tem oziru podučeni. Vse osrednje zveze posvečajo baš v tej smeri delovanju zadrug polno pozornost.

Mnogokušen činitelj smatra za napako, da se ne vrši tudi menjičnih poslov. Če vpoštevamo skušnje, ki so jih imele

z menjicami okrajne gospodarske posojilnice, moremo soglašati z mnenjem, da ni želeli, da bi se vpeljalo menjice po rafajznavkah. Šele bodočnost mora pokazati, če ne bo mogoče, po dovršitvi organizacije, ter po dosegu popolne izšolanosti članstva v trgovskem oziru, umestno vpeljati menjične posle. V slučaju, da bodo spojnjeni potrebni predpogoji, bo pa upeljava menjic znatna ugodnost.

Poroštvo dobiva ugodnejše oblike. Od začetka so morale prevzemati jamstvo osebe, stoječe blizu zadruga; sedaj ne prevzema načelnik in člani načelstva poroštva. — Zadrugi deleži znašajo skoro povsod po 10 kron. Samo po starejših zadrugah so znašali deleži po K 20; toda njih število je zelo neznamno. Vsled nespornosti upeljale nekatere zadruga zadrugne deleže po 50 kron. Po nazorih merodajnih činiteljev bi splošna upeljava večjih zadrugnih deležev znatno okrepila celotno organizacijo. Nemojena zaveza, ki je povzročala splošna težave, se je splošno vkoreninila ter sploh ne povzroča nikakih bojazni. Nasprotno pa zopet ni mogoče soglašati z nazorom, da naj bi se tudi občinam priznalo pravico, da bi mogle pristopiti k rafajznavkam kot članice in jih rabile kot blagajnike.

Lepa in moderna organizacija osebnega kredita se razvija vsled podpor od strani države in dežele zelo hitro. Da se je moglo to doseči v tako kratkem času, je tudi za sluga vaše inteligence.

Doma in na tujem.

Volitve v trgovsko in obrtniško zbornico. Koncem prejšnjega meseca so se vršile volitve, ki so dosti pomembne za Kranjsko. Po zmagi S. L. S. v dež. zbor je začela ta stranka nastopati z geslom »Vse moje«. Prvi mrzli obkladek na to politično vročino so prinesle volitve v trgovsko in obrtniško zbornico. Klerikalci so naprednjaki ponudili kompromis tudi v tej zadevi: naj bi namreč volili skupno v skupini veleobrti, s čemur bi bili vrgli kranjske Nemce tudi iz te naprave. Važno bi bilo to dejstvo vsled tega, ker Nemci kriče vedno, da jih je sicer le 5% na Kranjskem, da so pa gospodarsko najmočnejši, ker predstavljajo oni vsa kranjsko veleobrt. Te slave bo konec, kakor hitro bi propadli pri volitvah v obrtno zbornico, ker bi se dokazalo, da je tudi že na polju kranjske veleobrti toliko Slovencev, da lahko preglašujejo nemške tovarnarje. Toda S. L. S. te ponudbe naprednjakov ni sprejela, pač pa ob enem zopet sijajno pokazal, da si dovoli, kadar se gre za »politiko« vsakršno dejanje. Niso naprednjakom rekli naravnost: ne maramo z vami sloge. Ne, temveč zavlačevali so pogajanja, da bi naprednjaki ostali nepripravljeni, med tem so pa na vse kripile natihem agitirali po deželi za svoje kandidate.

No, volitve so jim prinesle neprijetno presenečenje.

Pred tremi leti so klerikalci imeli malo in obrtno skupino, v mali trgovini so imeli znatno večino, v mali obrti pa 400 glasov večine.

Pri zadnjih volitvah so pa naprednjaki zmagali nele v skupini veletrgovine, srednje obrti in trgovine, temveč so vzeli klerikalcem tudi malo trgovino z večino skoro 100 glasov. Klerikalci so si ohranili s težavo še malo obrt z večino borih 59 glasov: njih Kregar je dobil namreč 2192, naprednjak tesor Primožič pa 2133 glasov. Napredni glasovi so se povečali za 800.

V skupini veleobrti so imeli naprednjaki enako število glasov, kot Nemci, ker so klerikalci odklonili ponudbo naprednjakov najvolijo za sedaj njih kandidata, prihodnjič bi bil pa klerikalec za to skupino voljen. Pri enakem številu glasov odločuje žreb, in ta je odločil v proslah Nemca.

Te volitve nam kažejo, da S. L. S. »Vse naše« nikakor ne velja, pač pa da veljajo zanj enaki zakoni razvitka, kot za nas ostale, navadne smrtnike.

»Kranjska hranilnica.« Iz tega zavoda je dvignilo mesca prosinca 2923 strank 3 milijone 576.742 kron. Stanje hranilnih vlog se je znižalo na 49 milijonov kron. Nemci z »Vindišarji« ne marajo govoriti našega kmečkega jezika, začeli smo torej govoriti z njimi mednarodni jezik številk, ki ga bodo menda — razumeli. Največ hranilnih knjižic na Kranjskem je imela dne 31. pr. m. Mestna hranilnica ljubljanska, namreč 25.675. Kranjska hranilnica jih je imela samo še 24.519. Slovenski zavod jih ima že 1156 več, kot nemški.

Prav po slovenski. Časopisi so prinesli sledečo novico: Petrolej na Gorenjskem. Na Trati v Poljanski dolini je zopet pričel bljuvati vedno hujše petrolej, in sicer na istem mestu kot lani. Jarek, po katerem se odteka, je vsak dan večji, kakor se poroča, poln smrada in poln pravega gorljivega petroleja. Kdor se kaj zanima za to stvar, se lahko sam prepriča. — Pomislite čitatelji: iz zemlje teče petrolej, a naši dragi Gorenjci to sporočajo v časopise, da zve to kak Nemec ali Žid. Ob enem puščajo, da jim petrolej teče po cesti. Nikomur pa ne pride na misel, da bi osnoval konzorcij, ki bi nekoliko vrtal, kupil par sodov, polnil z petrolejem in prodajal. Zveze slovenskih zadrug, kje ste?

Sodba češkega kmetijskega lista o dr. Kreku. Dr. Krek je na Dunaju kot poročevalec nar. gosp. odseka v drž. zboru izdelal načrt zakona proti kartelom. Časopis »Venkov«, glasilo češ. kmetov, dne 6. t. m. takole presoja dr. K. načrt: »Rešitev poslanca dra Kreka je izpadla iz redno ubog o (na d m i r u h u d e). On se omejuje na obrambo odjemalcev, on zahteva posredovanje samo pri prodaji kartelskega blaga.

Kaj vidi mar on zlorabe kartelov res le pri prodaji? Kaj ne ve nič o postopanju kartelov pri nakupu surovin, o zaslužnjevanju proizvajalcev surovin, neve nič o rajonih, o bojih pridelovalcev pese? —

Za resno rešitev kartelnega vprašanja tega načrta tedaj nikakor ni mogoče smatrati. Je to — mrtvorjen otrok!

»Venkov« torej ne očita tu dr. Kreku, poslancu S. L. S., ki boče biti edina rešiteljica našega kmeta, nič drugega, kot da se v tem načrtu ne ozira prav nič na — kmeta. Tudi

za naše slovenske kmete bo tak zakon tim večjega pomena, čim več tovarov bomo imeli, ki bodo predelavale na naši kmetiji pridelovane surovine. V tem slučaju torej dr. Krek ne bo naš zagovornik.

Državni zbor zaprt. 5. t. m. je vlada zaprla drž. zbor in poslala poslance vsled nar. nemirov domov. 11. t. m. je bilo pa sestavljeno novo ministerstvo, kjer so poleg Nemceva, tudi Poljaki in Čehi. Ni pa tam — Jugoslovani. S. Z. S. vedno trdi, kak grozen upliv ima na Dunaju, sedaj se je pa ta upliv pokazal: Ko je ministrski predsednik sestavljalo novo ministerstvo, ni vsem Jugoslovanom, kaj šele S. L. S. kaj omenil tega, še manj pa prašal za pogoje, pod katerimi bi stopili v ministerstvo.

Velikanske povodnji so bile prve dni t. m. po Češkem, Nemškem itd. Po Češkem so vode stopile tekom nekaj ur po 4—5 metrov nad navadno gladino. Škode je na milijone. Po letu je kmetija trpela vsled suše, po zimi po trpi vsled povodnji, avstrijski državniki se pa hočejo igrati — vojsko. Na eni strani ljudstvo skoro ne bo imelo kruha, na drugi se meče na 100 milijonov ven.

Iz Bele Krajine.

Z Vinice. Že Vodnik je rekel, da je lega naše zemlje za pridne in pametne kmetovalce zelo ugodna. Žalibog, da sama lega in plodovitost nič ne koristite, ako pa je ta zemlja prazna. Iz prazne skleda še ni nihče bil sit. — Prazna skleda, katere se drži le ob robu nekaj sirkovih žgancev, je oni prostor, kjer raste stelja, resa in brinje.

Belokranjec je marljiv, le žalibog, da je preveč zaljubljen v Ameriko. Ker so potrebe vsak dan večji, dohodki pa manjši, priznam, da je sedaj siljen iti preko morja.

Bela-Krajina je le na pol polna skleda.

In ko bi tudi bila polna, bi za silo redila tod bivačo rod brez gozdov. Ko bi pa bile vse naše goličave pogozdene, bi Belokranjec prav lahko živel brez Amerike, doma, na svojem posestvu, kot svoj gospodar in ne kot ameriški rob — trpin.

Bela-Krajina ni zemlja za poljedelstvo, ampak za gozdarstvo in vinstvo.

Za poljedelstvo je le metliška ravan in pa okoli 100 ha zemlje pri Dragatušu. Večina v nižavi ležeče občine in pa občine v poljanskih gorah so kamenite in gole, porastene s steljo, reso in brinjami. Tod pa bi lahko rastle vitke smreke ter donašale Belokranjcu ne ameriških dolarjev, ampak avstrijske cekine.

Vzemimo, da so vredne te goličave danes en milijon kron. Ko bi bile pogozdene s smrekami, bi pa bile vredne 26 milijonov kron. To je gotovo velika razlika, kaj ne Jože? Ali, da lažje razumiš, ti hočem razjasniti. Ako ti imaš dva ha, to je približno en orač (joh) stelnika, kjer raste stelja, resa in brinje, je ta stelnik k večjemu vreden 200 K; Ako bi rastle na tem prostoru 500 smrek po 10 K, bi bile te smreke vredne

5000 K in 200 K prostor, toraj, ta gozdič bi bil vreden 5200 K, to je 26krat toliko, kakor tvoj stelnik.

Ali Jože mi je prav posmehljivo odgovoril: »Gospod učitelj, jaz bi zasadil, ko bi smreke hotele rasti kakor hmelj na Češkem, ki zraste v enem letu čez 5 metrov visoko. Jaz vem, da jih ne bi nikdar sekal.«

Resnica Jože, tako je govoril tudi tvoj oče in tvoj ded gotovo tudi, ker jih nista sadila. Ko bi jih pa bil zasadil tvoj oče, ko je gospodarstvo prevzel, pa bi jih bil ti že lahko sekal. Od takrat je že poteklo 50 let. In ti praviš da imaš dva stelnika in jih ne potrebuješ, ker nakosiš v enem dovolj stelje. Drugi stelnik ti toraj ne prinaša niti toliko dohodka, da bi plačal davke od njega. Slušaš, ko bi bil tvoj oče zasadil ta stelnik s smrekami, bi bil ti danes najbogatejši kmet v Hrastu. Tvoj stelnik meri tri orale. Ko bi ti posekal v njem smreke bi po prejšnjem računu prodal 1500 smrek po 10 K, toraj bi imel brez truda danes lepo vsoto denarja 15.000 K.

In rekel bi mi sedaj: »Moj oče, bog mu daj duši lahko, je bil pameten gospodar!« Ali Jože je bil trda glava, kakor je malo tatic pa mi reče: »Ali moj oče bi bil živel itak v siromaštvu če ravno bi bil meni smreke posadil!« Dobro Jože, jaz pa te vprašam: »Ali je tvoj oče sploh kaj boljše živel ob stelji, resi in v brinju, ker ni smrek zasadil?« Jože je umolknil. Zato sem pa jaz za ključil in rekel: »Živel je tako, kakor sedaj živiš ti, ob stelji, resi v brinju, namesto da bi bil vsaj tebi in tvojim otrokom preskrbel boljše življenje. Jože, bog je rekel: »Pomagaj si sam — in potem ti bom še le jaz pomagal!« Jože mi ni več ugovarjal, ampak me je še nadalje poslušal s povešeno glavo, ko sem mu rekel: »Ko bi bil dobil ti letos 15.000 K za smreke, bi lahko sedaj živel brez skrbi do smrti. Namesto dolga bi imel v hranilnici denar. Preskrbljeni pa bi bili tudi tvoji otroci. Tvoj vnuk na tvojem posestvu pa bi bil zopet posekal smreke, katere bi bil ti posadil. To bi bil ti gotovo storil, ker bi bil spoznal, kaj je vreden smrekov gozd. In tvoji otroci bi se ne potikali po tovarnah in po rovih v Ameriki, ampak bi v sredi svojih otrok in obdan od rudečeličnih vnukov zatisnil svoje trudne oči.

Skrben gospodar ne vpraša, če bo on od svojega dela koristi želel, on je tudi zadovoljen, če njegovi otroci dožive sad njegovega truda. Vidiš Jože, tako morajo krščanski stariši skrbeti za svoje otroke!« Jože se je še ta dan zapisal kot član v kmetijsko podružnico in naročil takoj 3000 smrekovih sadik za 15 K.

Nagovoril je pa tudi druge svoje sosedo, da so letos naročili v naši občini čez 15.000 smrekovih sadik.

Ako pogozdimo naše goličave, verujte mi kmetovalci, da bode našim otrokom lepše solnce zasijalo kakor nam sije sedaj.

Našim kmetiskim poslancem (ako jih sploh imamo), pa bi svetoval, da naj poskrbe, da ne bodo dobivali le oni kmetje denarne pre-

mije in častne diplome, ki zrede lepo kravo ali pa kobilo, ampak da dobe v prvi vrsti oni posestniki, ki so svoje goličave pogozdili, kajti naša spas je v prvi vrsti v pogozdovanju naših goličav.

Kmetiski prijatelj.

»Plesni venček« je priredil »Godbeni klub Metlika« 2. dne meseca februarja 1909 v prostorih »Narodne Čitalnice« v Metliki.

Iz Poljanske doline v Beli Krajini. Mi Poljanci prejeli smo od c. kr. okrajnega glavarstva v Črnomlju razglas z dne 3. avgusta 1908 št. 15389, s katerim se nam naznanja, da je prevzela razdelitev krme »Zveza slov. zadrug« in pa »Gospodarska zveza« v Ljubljani. Vsakdo, kadar hoče imeti krmo po znižani ceni, zglašiti se pri pristojnem županstvu. Nikjer pa ne stoji, ne v označenem razglasu, ne v mnogih drugih uradnih dopisih, da bode le dotični dobil krmo, ki se prijavi — recimo — pri župniku v starem trgu. Tem bolj čudno se nam je zdelo, da si je ta gospod dovolil z prižnice razglasiti, da se mora vsakdo pri njem zglašiti za krmo. Pa kmalo smo prišli do spoznanja, da se je moralo preko uradnih razglasov — za hrbtom — nekaj zgoditi, kar ne bode prav v prid nam, ki smo zaprosili krme pri županstvu, ki je naročilo poverilo »Zvezi slov. zadrug«. In res, vsi, katerim je župnik naročil krmo, prejeli so jo že dvakrat — mi pa čakamo in čakamo. Vprašamo: kje je krivda? Trdimo z gotovostjo, da pri vladah! Vedno in vedno nam je po podrejenih oblastvih naznanjala, da moremo le pri občini naročiti seno in, da je dana občini prosta volja seno prevzeti po »Zvezi slov. zadrug« ali pa po »Gosp. zvezi« Nikdar pa ni omenila tega, da dobi le oni seno, ki jo naroči pri »Gosp. zvezi« oziroma njenem zastopniku, v našem slučaju pri starotrškem župniku. Videč, da se razdeljevanje krme le predolgo zavlačuje, poslala je naša občina dva odposlanca naravnost k deželni vladi v Ljubljano. Potolažilo se jih je in se jim nasvetovalo potrpljenje — le vprašanje je, kdo od nas bode mogel s praznim senikom stradajočo živino potolažiti! Pa potrpeži in trpeli smo. Danes pa moramo odločno staviti vprašanje na sl. c. kr. dež. vlado v Ljubljani: Kdaj pridemo do naprošene krme? Ali nimate nikakega čuta pravičnosti več? Čemu drugače razglašate in drugače svoje sklepe izvršujete? Dosti nas je, ki nimamo niti stota krme več — torej bodi pomoč kar najnujnejša. — Gospode ljudske zastopnike v naši deželni zbornici pa iskreno prosimo, da se potegnejo za naše pravice odločno in brezobzirno stopijo na prste vladi, ki je že toliko gorja povzročila zlasti v naši dolini. Pri zadetih narodno naprednih občanah.

Kmetijski tečaj v Semiču. Deželni odbor je priredil na Svečnico 2. februarja in v sredo 3. februarja kmetijski tečaj v Semiču s sledečim sporedom: Dne 2. februarja od 2. do 5. popoldne pouk o gnojenju in umetnih gnojilih (predavatelj vodja Rohrman) in o sadjarstvu (predavatelj adjunkt Zdolšek); v sredo 3. februarja od 9. do 11. dopoldne pouk o kletarstvu (predavatelj nadzornik

Skalicky in od 2. do 4. popoldne pouk o kmetijskem združništvu (predavatelj tajnik Kralj).

V Dražgošah pri Železnikih je umrla 27. p. m. ga. Marija Fajfar v visoki starosti 84 let. Pokojnica je bila mati gosp. Jurja Fajfarja, c. kr. okrajnega sodnika in sodnega predstojnika v Črnomlju.

Iz Novega Mesta.

Poljudna predavanja prireja novomeška čitalnica v letošnji sezoni članom in nečlanom, kakor je namenjena tudi javna knjižnica članom in nečlanom. Predavali so doslej gg.: Dr. Šegula o občinski upravi 2 večera, dr. Volčič o ustnem postopanju v civilnopravnih zadevah 1 večer, profesor Majcen o kulturnih odnosih na Slovenskem in o razvoju slovenskega slovstva 2 večera in sodnik Kuder o razvoju in pomenu trgovine in denarnega prometa 2 večera. Predavanja so bila le srednje dobro obiskana, vendar pa število poslušalcev nobenkrat ni bilo pod 50; začetek je s tem stórjen in uspehi se bodo gotovo pokazali, treba je le vztrajnosti in potrpežljivosti in tudi oni sloji prebivalstva, ki se še sedaj ne zanimajo za take stvari, se bodo prebudili in spregledali. Čitalnica bo prirejala, ko bodo njeni prostori prenovljeni, tudi razstave slik, kakor se prirejejo v Simon Gregorčičevi knjižnici v Ljubljani.

Javna knjižnica novomeške Čitalnice lepo napreduje. Iz letnega poročila posnemamo te-le podatke: Koncem leta 1908 je imela knjižnica 616 vezanih, 1130 nevezanih knjig in snopičev ter 57 prepisov iger in rokopisov v vrednosti 4339,91 kron. Knjige so se izdajale redno vsako sredo in soboto od 6.—7. ure zvečer. Izposodilo se je na 77 članskih in 169 nečlanskih izkaznic 3851 knjig. Knjižnico je podpirala slavna »Mestna hranilnica«, ki je s tem pokazala razumevanje naših kulturnih potreb, kar ji je gotovo v veliko čast. Tudi »Združenje prijateljev čitanja« je doseglo ne baš neznamen uspeh s tem, da si je nabavilo 40 knjig iz najnovejše svetovne literature, ki se podare javni knjižnici. Kdor je Slovenec, pošteni in izobražen človek, mora priznati, da je bila javna knjižnica za Novo mesto skrajno nujna duševna potreba.

Vzorno vzgajališče je novomeška gimnazija. Na higijenskih razstavah lahko dobi kolanje, na kemične pa more poslati vzorce čistih bacilnih kultur. Lesen pod naše gimnazije je pravi simbol podlage v avstrijski vzgoji. Tak slučaj se more pripetiti samo pri nas, kot se je pripetil tretješolcu v Novem Mestu: Ker je pod tako častitljive starosti, lezejo žebli in njega, kot lasje iz glave, kateri pleša žuga. Ob tak žebelj se je dijak izpodtaknil, padel s kolenom na podoben žebelj in se ranil tako hudo, da je moral v bolnišnico. Tam so ga operirali, zamudil je do 250 učnih ur in mogoče bo za vedno pokvarjen. Tako se nam godi za časa »Velikih momentov«.

Novomeški »Sokol« ima sedaj tudi ženski oddelek, ki se prav marljivo vežba v telovadbi.

Vaditelj našega društva poučuje tudi na deški ljudski šoli telovadbo, kjer je bila dolgo časa popolnoma zanemarjena. Vzrok temu je v naših žalostnih ljudskošolskih razmerah; naše mesto ima namreč še zmerom frančiškansko deško ljudsko šolo, kakor pred sto letji.

Prezidava novomeške »Narodne čitalnice« se prične letošnje pomlad. Načrti so že izdelani in stavbni odsek je odstranil vse ovire, ki so bile izvršitvi zgradbe na poti; čez leto in dan bodo imeli člani društva prijetno in okusno opremljene prostore na razpolago in tako se bo društveno zabavno in kulturno življenje še bolj razvilo. To bo v čast Novemu mestu, ki mora v resnici postati dolenjska metropola, središče in ognjišče vsega narodnega in kulturnega življenja na Dolenjskem.

Iz Amerike.

Narodna požrtvovalnost naših bratov v Ameriki. Vsem slovenskim društvom doma in na tujem, ki niso ravno v denarnih nepravikah, bodi za vzbujevalni vzgled »Slovensko podporno društvo sv. Petra št. 50 v Brooklynu«. To društvo je namreč pristopilo naši prepotrebni vseslovenski šolski družbi sv. Cirila in Metoda kot podpornik z letnim prispevkom 50 K. Ravno kar je priposlala banka »Frank Sakser iz New-Yorka« že drugo letnino imenovanega društva. Obenem je dobilo vodstvo »Dr. sv. Cirila in Metoda« navdušeno pismo od blage podpornice v Brooklynu. V pismu pravijo zavedni brooklynski rojaki: »Naša srčna želja je, da bi dobila družba sv. Cirila in Metoda izdatne podpore iz Amerike, zlasti sedaj ko vidimo, kako hudo vas stiskajo sovražni elementi. Dal Bog, da bi se naša darežljiva slovenska srca križem sveta in Vas podpirala tako, da bi Vam bilo mogoče priti do zdavno zaželenega cilja, spoditi sovražne čete z domače grude matere Slave. Želimo Vam v tem letu blagoslova z nebes in mnogo uspehov!« K tem idealnim besedam goreče domovinske ljubezni pristavimo sami »Amen« to je — »zgodí se!« — Vsem rojakom doma in na tujem posebno vsem društvom, družbam in korporacijam pa bodi brooklynsko podporno društvo zvezda vodnica v čustvovanju in delovanju za našo edino obrambno družbo.

Lev Nik. Tolstoj

o priklopljenju Bosne in Hercegovine k Avstriji.*

(Dalje.)

I.

■ Od časa, ko se je rodila historična družba, do naše dobe so vselej in povsodi države zatirale narode. Ali se naj iz tega sklepa, da je to zatiranje nerazumno zvezano s človeško družbo? Gotovo ne. Kakor je bila historična država neizogibno zlo v prošlosti, tako bo morala tudi preje ali sleje popolnoma propasti.

Bakunin.

*) »Slovenski Narod« 19. XII. 08.

Često proglašamo zakone za modrost svojih očetov. To je samo zmota. Zakoni so bili čisto samo posledica strasti naših prednikov, njihove strahopetnosti, zavisti, samoljubja in hrepenenja po moči. Dolžnost nas veže, ne, da bi jim robsko sledili, marveč da jih obsojamo razkrivajoč njihove napake.

Godvik. ■

Neka srbska dama se je obrnila na me s prošnjo, naj povem, kako mislim o nedavno tega izvršenem priklopljenju Bosne in Hercegovine k Avstriji. Odgovoril sem ji na kratko, no, pri tej priliki razložim rad, kolikor je mogoče jasno in podrobno svoje misli o dogodku onim, ki se morda za to zanimajo.

Moje misli o tem so sledeče:

Avstrijska vlada se je odločila proglasiti narode v Bosni in Hercegovini, ki do zdaj nje časa še niso spadali v popolno oblast avstrijske monarhije, za svoje podanike, to je prilastila je sebi pravico brez soglasja teh narodov samih razpolagati s proizvodi dela in življenja več sto tisoč ljudi.

Ta aneksija je povzročila skupne diplomatske ugovore drugih vlad in veliko vznemirjenje med slovanskimi narodi, zlasti pa med srbskim in črnogorskim, ki se radi protiakcije proti temu nastopa avstrijske vlade celo pripravljata k obupni vojni s sovrznikom, glede vojnih sil nerazmerno krepkejšim.

Pripetil se je pravzaprav zelo navaden, vedno se ponavljajoči dogodek. Eno izmed večjih razbojniških gnezd, ki se nazivajo velike države, ki s pomočjo vsakovrstnih prevar, laži in vsakovrstnih prestopkov zoper najenostavnejše zahteve pravstvenosti drže v strahu pred sabo milijone in milijone ljudi, ropajoč jih — eno izmed takih gnezd se je odločilo, razširajoč vedno bolj in bolj svojo moč nad njemu docela tujiimi stotisoči slovanskega plemena, odkrito utrditi to svojo moč ter proglasilo, ko je napočil zanj ugoden trnatek, da smatra odslej one narode docela kot svoje podanike.

Razbojniško gnezdo to, ki se imenuje avstrijsko cesarstvo, je računalo na to, da bodo druga enaka razbojniška gnezda, zaposlena v danem trenutku s svojimi zadevami, pripustila ta rop brez zahteve, da se vsakemu izmed njih prizna pravica udeležiti se tega grabeža.

No, zgodilo se je, da so kolovodje drugih, enakih naprav poželeli, da se udeležijo tega ropa in evo, že več tednov razpravljajo, kakor je to navadno pri tatovih, v svojem tatinskem žargonu o vsakovrstnih aneksijah, kompenzacijah, kongresih, konferencah, deklaracijah itd., in se ne morejo zediniti za kakršnokoli rešitev. (Dalje.)

Razne vesti.

Cerkev se zrušila med mašo. Bern, Švica, 10. I. 09. — Med službo božjo v že stari cerkvi v Sittenu se je poslopje nenadno zrušilo in skoro vsi navzoči so bili usmrčeni ali ranjeni. Sledila je divja zmešnjava, in nekateri, ki so utekli, so sklicali sosedno prebivalstvo, češ, potres se je pripetil.

Gasilci in vsi vaščani so bili takoj na licu mesta. Čez eno uro so izpod podrtin izkopali 40 trupel in 60 ranjencev. Bati se je, da je še več trupel v razvalinah.

Poročnik dobil in — izgubil glavni dobiček. Neki graški poročnik je zadel glavni dobiček turških srečk v znesku 600.000 kron. Poročnik je imel številko svoje srečke zapisano v svoji beležnici. Sedaj je srečko pričel iskati in je spoznal da jo je zgubil na vojaških vajah ali pri opetovanem preseljevanju. Poročnik je seveda ves obupan, oblasti pa mu ne morejo nič pomagati.

Časi se spreminjajo. Ko bi bil jaz kralj, to je bila želja kmeta — tlačana. Kmalu se bo stvar obrnila. Kako propadajo nekatere rodbine, ki so svoj čas po božji milosti vladale narode, t. j. na njih račun dobro živele, kaže slučaj zadnjega potomca bivše srbske kraljeve rodbine Obrenovičev. Nezakonski sin pokojnega kralja a Milana Kristić je več dni bival v Pešti. Te dni je skrivaj pobegnil v Pariz, ne da bi poravnal računski sin pokojnega kralja Milana Kristić je svojem varuhu grofu Zichyju podedoval 40.000 kron, kateri znesek pa je v najkrajšem času zapravil. V tem času je bil tudi že v Belgradu, da bi tamkaj poskusil svojo srečo. A ker so mu povsodi pokazali vrata, je odšel iz Belgrada in sedaj se klati brez posla okrog po raznih kopališčih in živi kakor more, na tuje stroške. Zadnji čas se čuje, da nastopi v gostilni kot prepevač. Včasih je torej le boljše biti kmet.

Prosveta.

Svobodna Misel, glasilo slov. sekc. Svob. Misli, III. 1. 1 št.: Somišljeniki! (od uredništva). — Svobodomisečnost in pravica. — Razvoj razmerja med cerkvijo in državo v Avstriji. — Pismo iz Rima. — Odgovor občanu J. B. iz K. (zaplenjeno vse). — V premišljevanje vernim slovenskim katoličanom. — Dvomi in predsodki. — L. Kunte: Pogovori o veri. — Ali so krščanski stariši res prisiljeni pustiti svoje otroke kr-

stiti. — Upravništvo. — K 3.— na S. M. Praga-Vinohradi.

Slovenski Branik. Vestnik naših pokrajin. Vsebinska 2. št.: B.: Slovenstvo na Koroškem. — K-i: Nečuvena predznost naših narodnih nasprotnikov na meji. — Lev Brunčko: Vse za šolo! (Dalje.) — F. K. Pohorski: Dedova tožba. (Pesem.) — F. U.: O stoletnici znamenitega koroškega Slovenca. — Družba sv. Cirila in Metoda. — Z narodnega bojišča. — Obrambno delo naših bratov. — Kaj delajo naši narodni nasprotniki?

Zvonček, list s podobami za slov. mladino X. leto 1 št.: ima sledečo vsebino: 1. Gajla cvetice bom tri. Fran Silvester. Pesem. 2. Kaj nam je pripovedoval naš dedek. A. Peseček. Povest. 3. Zimsko veselje. Podoba v barvotisku. 4. Lokavi volk. Mihael Levstik. Basen. 5. Dva potnika. Sorin. Povest. 6. Basni. Borisov. Basni. 7. Janko z nožem se igra. Janku vroča kri curlja. Podobi v barvotisku. 8. Premodre glave. Silvester K. Narodna smešnica. 9. Vztrajna trma. Ivo Trošt. Povest. 10. Solnce. Fran Žgur. Pesem s podobo v barvotisku. 11. Jankove zgoode in nezgoode. Borisov. Povest. 12. Toni. Jos. Vando. Pesem s podobo. 13. Pouk in zabava. Novoletno voščilo. Fr. Rojec. — Največji zvon na Nemškem. — Pivo iz riža. — Slika iz 20.000 pisemskih znamk. — Ob razvitu šolske zastave F. Marolt 14. V deseto leto!

Učenec,

kateri ima veselje do trgovine, 13—14 let star, se sprejme takoj v trgovino z mešanim blagom pri

Anton Zurc-u v Črnomlju.

Za kratek čas.

Dvounmo: Brivec A. je res smešen človek, ker brije velikokrat norče.

Gospod, ki vidi, kako barbarsko pretepa dva ptujca Nemca na tleh ležečega Slovenca: »Pustite ga vendar, saj tako stoka.« Toda pretepača odvrneta: »Ravno zato ga bijeva, ker bindiš stoka.«

Enostavna pomoč: On: »Tvoje obleke so me veljale lanskega leta toliko, kot oba moja knjigovodja skupaj. Tako to ne more iti dalje.« — Ona: »Dobro, odpusti torej enega iz službe.«

Tudi dar. Žena: »Dragi moj mož, za svoj god bi rada letos kaj lepega za navrat in na roke.« Mož: »O, z največjim veseljem! Na, vzemi tu kos — mila!«

Čez osem dni. Zet: »Strašno, vse življenje bom moral preživeti s to žensko!« Ženica: »Potolaži se vendar, osem dni si že prestal.«

Brez volje. Odvetnik: »Poslednja volja Vašega soproga je bila, da premoženje dobi sirotišnica.« Vdova: »To je čudno, saj moj mož ni imel svoje volje.«

V odločilnem trenutku. Zdravnik nevarno obolelemu pacientu: »Nič ne pomaga, svetujem vam, da se daste s svojo nevesto poročiti.« — Bolnik: »No, če mislite tako, naj bo, toda sam bog vas varuj, če se po tem pozdravim!«

Klobuk: »Torej, milostljiva, kateri klobuk naj Vam pošljem, večji ali manjši.« — Gospa: »Pošljite mi večjega, moj mož je tako že na vse pripravljen.«

„Kam pa greš?“

»Kam neki, v Semič k Zurcu!«

— »Po kaj?« — »Spomlad je tu! Tam dobiš vse, ako rabiš dobra, zanesljiva **semena**: (najboljšo deteljo, peso, korenje, travna, vrtna itd. semena) — Potem trtnih **škropilnic**, ki se nikoli ne potarejo, njih posamezne dele, najmočnejšo **galico, ličje**, itd. itd. — Posebno močno **hlačevo** **sukno** itd. Vse to dobiš, sosed, zato pa kar hitro z mano, ker izvrtno nama potreže

IVAN ZURC, SEMIČ.

Prva slovenska trgovina

PEVC & KOŽELJ

manufakturno, galanterijsko in specerijsko blago,

na debelo in drobno.

Zaloga moke V. Majdiča ter zaloga železnine.

V KOČEVJU

v hiši slovenske »Kočevske posojilnice«.